

# Kadınlar ve Meclis

**T**ürkiye'deki kadınlar artık parlamentoda daha geniş bir oranda yer almak istediklerini söylemiş, Meclis Başkanı'ndan destek görmüşlerdir. Bu, geç kalmış ve son derecede haklı bir istektir. Çünkü, kadın hareketlerinin tarihi biraz da bu kesimin siyasal temsil olanağını elde etmesidir. Bu, başlangıçta, yalnızca temel seçme, seçilme hakkının kazanılmasıydı. Ne var ki, yerleşik toplumsal davranış kalıpları içinde düşünüldüğünde bu hakkın çok fazla bir şey ifade

ettiğini söylemek güçtür. Ancak, kadın - toplum oranı parlamentoya aynen ya da yakın bir oranda yansıtılırsa bu hak bir anlam ve işlev kazanacaktır. Nitekim, Batı'da da bu sorun tartışılmış ve geçen yıl İngiltere'de bu yönde önemli bir gelişme sağlanmıştır. Şimdi de İskoçya parlamentosunun yarısını kadınların oluşturması gündemdedir.

Kadınların bu türden kazanımlar elde etmesi yalnız onlarla ilgili bir sonuç değildir. Başlangıçta yalnızca

İnsan Hakları'yla ilgili olan bu sorun şimdi daha farklı bir noktaya doğru açılmaktadır: Anayasal haklar.

Günümüz anayasa anlayışı, kimlik, çoğulculuk, farkların tanınması gibi kavramlar etrafında kurulmaktadır. Ne var ki, farka dayalı bir model kısa sürede belli bir köktencilığe doğru gelişmekte ve ayrılıkçılık gibi tehlikeleri de içermektedir. Tüm bu kısıtlamaları aşacak temel kavram olarak görülen anayasal yurttaşlık ise bir türlü somutlaştırılmamaktadır. Kadının toplumsal bir kimlik olarak tanımlanması ve temel haklarla bütünleştirilmesi bu noktada devreye girmekte ve büyük bir işlevsel potansiyel kazanmaktadır. Çünkü, toplumsal bir kimlik olarak tanımlanan, fark kavramı etrafında ele alınan, çoğulculuk anlayışı içinde yaklaşılan kadın olgusu eğer temel hak ve özgürlüklerle bütünleştirilirse ve bunlar anayasanın ruhuna bir tür kurucu öge olarak yansıtılır, vatandaşlık anlayışıyla bütünleştirilirse, bu, yeni bir hukukun zeminini oluşturabilir. Üstelik bunun ayrılıkçılık ve köktencilik gibi bir sorun ve sonucu da olmayacaktır. Çünkü, kadın tanımı gereği toplumsal ve toplumun kurucu ögesi olan bir kavramdır. O nedenle günümüzde kadın

hareketlerini kendi dar kalıplarını da aşan ve yeni bir hukukun oluşturulmasındaki en büyük etken diye görmek gerekir.

Türkiye, bu konuya bu yönden yaklaşırsa mevcut hukuk - anayasa anlayışını ötelemekte büyük bir kolaylık sağlayabilir. Bunun `mabdei ve menşei' de elbette parlamentodur. Kadın artık evrensel hukuk ve onu izleyen kuruluşlar tarafından her boyutta ele alınmaktadır. Unesco, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği gibi kurumlar kadın konusunu özel kurumlar ve kuruluşlar aracılığıyla izlemekte ve bu çok geniş bir hukuksal mevzuat meydana getirmektedir. Oysa, Türkiye'de parlamentonun kadın sorununu başkan düzeyinde izleyen bir tek örgütü, danışmanı yoktur ve bu, sorunun Türkiye'de nasıl algılandığını gösteren çarpıcı bir durumdur. Kadınlara olumlu yaklaşan Meclis Başkanı bu sorunu `behemehal' çözmeli ve başkanlık katında bu konuda bir bilincin ve birikimin oluşmasını sağlamalıdır.

Parlamentoya girmekle kadınlar yalnızca kendi haklarını değil toplumun geleceğini de kazanacaklardır.

e - mail: [kahraman@sabanciuniv.edu.tr](mailto:kahraman@sabanciuniv.edu.tr)



**HASAN BÜLENT  
KAHRAMAN**